

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

NOTA: Unha das fontes de información básicas para desenvolver a introdución desta unidade é o libro de Albino Prada Blanco – “Economía de Galicia: situación actual e perspectivas” – Ed:tresCtres, ao cal iremos facendo numerosas alusións (A.Prada) e ao tempo propoñendo actualizacións por parte do alumnado.

1 – SITUACIÓN XERAL

Para poder valorar a situación económica actual de Galicia, analizaremos inicialmente dous indicadores habituais, o PIB e o IDH (A.Prada, p 13).

Da análise do PIB, sendo este de 15.600 \$/Hab, é dicir un PIBpc = 15.600 \$ a principios do século XXI, podemos dicir que nos atopamos nunha posición privilexiada respecto á riqueza mundial xa que nos encadraría nos 35 países máis ricos do mundo. Segundo o PNUD os 35 países máis ricos do mundo son aqueles teñen un PIBpc maior a 9.300 \$ (superado folgadoamente en Galicia). NOTA: Isto supón que o 17% da poboación mundial recibe o 80% dos ingresos mundiais.

Pero para confirmar a posición privilexiada de Galicia debemos fixarnos noutro indicador como o IDH que, ademais de incorporar variable puramente económicas, tamén considera variables sociais. Neste caso para Galicia estímase (A.Prada, p 14) un índice de 0,87 fronte ao español do 0,89; isto indica que, desde un punto de vista máis amplo da calidade de vida das persoas, tamén Galicia atópase nunha posición privilexiada.

ACTUALIZACIÓN:

- Último PIBpc Galicia publicado. Se fixésemos unha clasificación por países, en que posición se atoparía Galicia na actualidade?
- PIBpc do 35º país cun maior PIBpc.
- Último IDH español publicado, Cal sería a posición internacional de Galicia se se mantivese a diferenza estimada con España?

1.1 – A posición xeoeconómica

Dentro da UE, Galicia atópase na chamada Fachada Atlántica, pero aínda sendo esta área periférica respecto á UE, Galicia é aínda máis periférica, é dicir, poderíamos cualificar a Galicia de Fisterra da fachada atlántica. Esta situación vai constituír un dos condicionantes básicos da economía galega.

Moi lonxe da “especie de columna vertebral, gran dorsal ou banana de Brunet, vertebrada desde as áreas urbano-portuarias de Róterdam a Marsella e con derivacións ás rexións urbanas de Londres e do Norte italiano.[] Así o Arco Atlántico integraría boa

parte das rexións europeas situadas á esquerda dunha imaxinaria liña Londres-París-Madrid-Sevilla” (A. Prada, p.25). VER MAPA.

As rexións europeas incluídas neste denominado Arco Atlántico comparten unha serie de características, desde as negativas como un menor desenvolvemento de seu PIBpc, sectores económicos con dificultades (naval, pesca, ...), escasa terciarización da economía, maior peso do rural, perifricidad e escasa infraestrutura para as comunicacións. Tamén comparten potencialidades como todas as actividades e tecnoloxías vinculadas ao mar, unha agricultura de calidade que xera un maior valor engadido, maior facilidade de comunicacións con América e distribución da enerxía con Europa desde o mar.

Froito da súa situación xeográfica, debemos sinalar a importancia que para Galicia debe ter as relacións co Norte de Portugal.

1.2 – Os factores produtivos

FACTOR TERRA

“Galicia conta cunha dispoñibilidade de recursos naturais (renovables como os forestais e non renovables como os minerais) certamente nada desfavorable.” (A. Prada, p. 34).

Se realizamos unha rápida enumeración, podémonos atopar con:

- a) **Pesqueiros:** 30% da potencia pesqueira española e 45% das capturas, 40% da produción mexilloneira da UE e a primeira potencia mundial (xunto con Portugal) en produción de rodaballo.
- b) **Agrarios:** máis do 20% da produción española de carne de vacún, leite, millo, feixóns, patacas, castañas, e outros.
- c) En Galicia dous tercios do territorio son **montes**.
- d) **Recursos non renovables:** supón o 14% da minería española (zinc, chumbo, estaño, lignitos térmicos, granito. Etc.)
- e) **Recursos enerxéticos:** 14% da enerxía termoeléctrica española (moi importante se temos en conta que non hai achega nuclear) e 27% da potencia de enerxía eólica.

Ao analizar o factor terra, debemos detenernos nunha análise de futuro, é dicir na sustentabilidade. Para iso podemos contemplar a denominada pegada ecolóxica, que “integraría: a terra necesaria para o cultivo e pastoreo da que derivan os alimentos que consumimos, a rexión oceánica explotada con fins alimentarios, e os bosques necesarios para absorber as nosas emisións de dióxido de carbono.” (A. Prada, p 36).

Se a pegada media mundial é de 3 hectáreas fronte a unhas biocapacidades de algo máis de 2 has., EE.UU. acadaría as 12 has., e un galego superaría as 5 has., como?, pois controlando recursos naturais doutras latitudes e consumíndoos a unha escala non sostíbel no longo prazo.

FACTOR TRABALLO

O condicionante principal é a perda do peso demográfico respecto a España, mentres en 1900 era do 11%, no 2001 era dun 6,6%.

Os motivos desta redución son varios, desde a emigración ata o envellecemento da poboación, e baixa natalidade co consecuente saldo vexetativo negativo.

ACTUALIZACIÓN:

- a) Cal é a poboación actual de Galicia? ¿O saldo vexetativo é positivo ou negativo respecto a anos anteriores? ¿Por que?
- b) Que porcentaxe respecto á poboación española supón a galega?
- c) Cales son os municipios onde se produce un saldo vexetativo positivo? ¿E negativo?

OS RECURSOS DE CAPITAL

O stock de capital dun país provén da formación bruta de capital, neste sentido diferenciamos a formación de capital privada (equipos e instalacións de empresas) e a pública (infraestruturas de transporte, sanitarias, educativas, etc).

Cabe indicar que o factor principal para o despegue das rexións menos desenvolvidas é a dotación de infraestruturas públicas e, en menor medida, o investimento privado. Neste sentido, nos últimos anos esta dotación foi menor que no resto das comunidades con maior renda, non producíndose un efecto redistributivo que todo Estado debe perseguir.

As infraestruturas en Galicia sitúanse no limiar do 75% español. En estradas por debaixo dun 80% e nas ferroviarias por debaixo dun 40%.

“O caso das infraestruturas ferroviarias [] por exemplo, en toda a década dos anos 90 concéntrase en Cataluña, Madrid e Valencia..., recibindo Galicia apenas un 3% do esforzo investidor total.” (A. Prada, p 39).

Exemplo: se un galego desexa saír de viaxe a Europa, o custo é moi superior que para moitos outros cidadáns españois debido á falta de infraestruturas. Se calculásemos o custo para un madrileño dunha viaxe a París sería moi inferior ao dun galego. Isto supón que Galicia está máis lonxe, desde o punto de vista dun galego que quere saír de Galicia, pero tamén desde o punto de vista dun non galego que quere vir a Galicia.

Este exemplo sérvenos para entender as consecuencias para a economía galega, xa que unha empresa vai valorar en boa medida o acceso a Galicia para instalar aquí as súas

actividades, antes de vir aquí se irá a outras CCAA se son máis accesibles. Se a nós cústanos máis saír de Galicia, tamén ás empresas custaralles máis sacar a súa produción de Galicia para outros lugares. De feito, as principais actividades económicas galegas están relacionadas coa dotación de recursos naturais (alimentación, enerxía, madeira, minería), ou da súa posición estratéxica para a distribución por mar dos automóviles fabricados por Citroën, ademais do caso puntual dunha industria como a téxtil.

O que un área xeográfica base a súa economía nos recursos dos que dispón parece normal, pero debemos comparar a súa importancia con respecto á importancia que supón noutras áreas. En Galicia o conxunto de actividades que se poden denominar tradicionais (cunha demanda e nivel tecnolóxico pouco dinámico) teñen unha importancia moi superior ao conxunto de España, onde as non tradicionais (cun maior dinamismo e requirimentos tecnolóxicos) supoñen un 21% do sector industrial, mentres que en Galicia unicamente un 9%.

Neste sentido cobra especial importancia o actual debate do financiamento Autonómico a través das Balanzas Fiscais.

OS RECURSOS DE FUTURO

Un aspecto fundamental para o desenvolvemento de Galicia e poder integrar outras actividades económicas con maior proxección de futuro e que xeren maior valor engadido e necesario aumento dos niveis de I+D (Investigación e Desenvolvemento) e a incorporación das TIC (Tecnoloxías da Información e a Comunicación).

“... mentres supoñemos un 5,4% do PIB español, apenas realizamos un esforzo en I+D do 3,2% total español, situación moi afastada –en niveis e simetría- ao caso catalán, que supón un 18,6% do PIB e un 18,9% do esforzo español en I+D. A mesma conclusión guinda o máis habitual indicador da porcentaxe de esforzo tecnolóxico con relación á riqueza dun país: se a mediados da pasada década na UE esta era dun 1,8 de media e en España dun 0,9 (a metade), Galicia apenas superaba entón o 0,5% de seu PIB; e a brecha segue aberta na actualidade”. (A. Prada, p. 40)

ACTUALIZACIÓN:

- a) Busca no IGE a evolución dos Indicadores de I+D+i
- b) Gasto en investigación dos últimos anos (IGE)
- c) Patentes e modelos de utilidade solicitados (e os concedidos) en Galicia (IGE). Compáraos cos doutras CCAA (Oficina Española de Patentes e Marcas).
- d) Evolución das TIC nos fogares galegos (IGE). Compáraos cos doutras CCAA (INE: Enquisa de tecnoloxías da información nos fogares)
- e) Evolución das TIC nas empresas galegas (IGE). Compáraos cos doutras CCAA (INE: Enquisa de uso de TIC e comercio electrónico).
- f) Evolución de uso das novas tecnoloxías (IGE: Enquisa de condicións de vida das familias).

VIDEO: Ariño, un pobo TIC

2 – ANÁLISE SECTORIAL

2.1 – Sector primario, secundario e terciario

As actividades que se desenvolven nunha determinada economía son moitas e variadas, para poder analizalas no seu conxunto debemos realizar algunha clasificación das mesmas. Tradicionalmente utilizouse para realizar análise sectoriais a clasificación da economía en sector primario, secundario e terciario.

Sector primario: todas aquelas actividades relacionadas coa natureza sen que se realicen transformacións dos recursos naturais, falamos de actividades como a pesca, a agricultura, gandería, etc

Sector secundario: comprende aquelas actividades consistentes na transformación dos recursos naturais en produtos manufacturados, por exemplo a industria da conserva. Mentres a produción de mexillón en batea pertencería ao sector primario, a actividade industrial para conseguir o mexillón en conserva sería secundario.

Sector terciario: tamén denominado sector servizos, comprende as actividades de compra-venda de bens sen transformación e da prestación de servizos. Como exemplo temos a sanidade, educación, compravenda de bens, hostalería, etc.

Atendendo a esta clasificación, as economías menos desenvolvidas son aquelas que teñen un maior peso no sector primario; a medida que vanse desenvolvendo (industrializando) vai perdendo en importancia o sector primario e gañando o secundario, estaríamos falando entón de economías en vías de desenvolvemento e, posteriormente prodúcese un proceso de terciarización da economía, é dicir, a perda de importancia do sector secundario a favor do terciario; cando o sector terciario é o predominante (en produción e emprego) falamos de economías desenvolvidas.

En Galicia o proceso de terciarización da economía xa se produciu, polo que podemos falar dunha economía desenvolvida.

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

Exercicio:

Dados os seguintes datos sectoriais da economía de Galicia:

Producción por rama de actividade (prezos correntes)

	2006	% sobre Total	1999	% sobre Total
Agraria e pesqueira	2.134.434	4,62%	1.800.206	6,40%
T. Primario	2.134.434	4,62%	1.800.206	6,40%
Enerxética	1.707.485	3,70%	1.373.464	4,88%
Industria	6.971.234	15,10%	4.435.808	15,77%
Construcción	6.807.999	14,75%	2.988.945	10,62%
T. Secundario	15.486.718	33,55%	8.798.217	31,28%
Servizos	28.536.062	61,82%	17.533.138	62,33%
T. Terciario	28.536.062	61,82%	17.533.138	62,33%
TOTAL (sen impostos)	46.157.214	100,00%	28.131.561	100,00%

FONTE: IGE

Emprego por sectores 2006

	Galicia	% sobre Total	España	% sobre Total
Agricultura e pesca	110.900	9,53%	944.300	4,78%
Industria (con enerxía e construción)	352.800	30,30%	5.834.000	29,54%
Servizos	700.500	60,17%	12.968.400	65,67%
TOTAL	1.164.200	100,00%	19.746.700	100,00%

FONTE:

IGE

- a) Como evolucionou desde 1999 a 2006 a produción do sector primario? ¿Podemos dicir que aumentou ou diminuíu o número de produtos ofrecidos?
- b) Cal é o peso da poboación empregada en Galicia no sector primario? ¿E en España? ¿Por que mentres que en produción teñen menos peso o sector primario en emprego non?
- c) Cal é o sector máis importante desde o punto de vista do emprego e da produción en Galicia? ¿E en España?
- d) Por que cres que en Galicia entre os anos 1999 e 2006 aumentou o peso do sector secundario e diminuído o terciario? ¿Non debería ter sido ao revés?

A realidade da economía require facer outro tipo de clasificacións para identificar a importancia que determinadas actividades teñen na economía.

Por exemplo no concello do Grove, dúas actividades son as máis importantes, unha delas é a relacionada co marisqueo e conservas e outro é o da hostalería. Para analizar a economía do Grove, debemos analizar conxuntamente determinadas actividades que pertencen a distintos sectores segundo a anterior clasificación, xa que dependen unhas doutras.

Sen a produción de mexillón do Grove (sector primario), probablemente non se desenvolvería a industria conserveira (sector secundario), é dicir, a dependencia de determinadas actividades desenvolvidas en diferentes sectores require unha análise das mesmas de maneira conxunta.

O sector da hostalería no Grove, depende en certa medida dos produtos de calidade que se producen na súa contorna. Pensemos na “Festa do Marisco” que se celebra no Grove no mes de Outubro que funciona como un reclamo turístico moi importante, colaborando ademais na desestacionalización do turismo na zona.

2.2 – Sectores básico, clave e punta

Outra clasificación habitual é a de diferenciar entre:

Sector Básico: aquel que tradicionalmente tivo maior importancia na economía dun país.

Sector Clave: aquel que ten na actualidade maior peso na economía e unha maior capacidade de arrastre, suponse o motor actual da economía.

Sector Punta: aqueles que teñen maiores potencialidades de crecemento futuro.

Preguntas:

- a) Cal cres que é o sector ou sectores básicos da economía galega? ¿E do teu municipio?
- b) Cal cres que é o sector clave para a economía galega na actualidade? ¿E do teu municipio?
- c) Identifica algún sector punta para a economía galega e a do teu municipio en particular.

Esta clasificación tamén é moi importante xa que debemos saber de onde vimos, onde estamos e para onde debemos camiñar.

2.3 – Actividades orientadas ao interior ou ao exterior

Como sabemos, un dos principais compoñentes do PIB é o consumo, a demanda de bens e servizos polas familias. Despois debemos analizar a formación bruta de capital tanto desde o ámbito privado como público (desde o punto de vista da demanda), os gastos do Estado ou CCAA e os saldos co exterior.

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

Neste sentido, tamén é oportuno clasificar as diferentes actividades en función de se están máis orientadas á demanda interna da economía, ou aquelas que están máis orientadas á demanda externa.

Exemplo: en Galicia prodúcese moita máis electricidade da que se consume, vendendo esta ao exterior, o mesmo pasa con outras moitas actividades como a produción de leite, de carne de vacún, etc. Por outra beira, o sector da construción, ten como dirección a demanda interna.

Esta diferenciación será moi importante para calibrar o grao de dependencia interna e externa e as súas consecuencias para a economía. Así, podemos dicir que o denominado Complexo Alimentario e os sectores industriais e enerxéticos teñen unha clara orientación exterior, mentres que o sector da construción e boa parte dos servizos teñen unha orientación interior.

3 – VAB E EMPREGO POR SECTORES

Seguindo a clasificación tradicional en sectores primario (agricultura, gandería e pesca), secundario (industria, enerxía e construción) e terciario (servizos), atopámonos coa seguinte evolución en Galicia.

VALOR ENGADDO BRUTO POR RAMAS DE ACTIVIDADE

Miles de euros	1.995		2.000		2.007	
RAMAS DE ACTIVIDADE	VEB	%s/Total	VEB	%s/Total	VEB	%s/Total
Agricultura, gandería e pesca	1.618.307	7,35%	1.721.683	5,66%	2.168.503	4,34%
Industria	3.110.308	14,12%	4.909.320	16,13%	7.631.612	15,27%
Enerxía	1.307.659	5,94%	1.472.398	4,84%	1.837.889	3,68%
Construción	2.328.099	10,57%	3.445.480	11,32%	7.464.383	14,94%
Secundario	6.746.066	30,62%	9.827.198	32,29%	16.933.884	33,89%
Servizos	13.667.385	62,03%	18.885.070	62,05%	30.862.184	61,77%
TOTAL	22.031.758	100,00%	30.433.951	100,00%	49.964.571	100,00%

Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado

3.509.106 15,93% 4.483.432 14,73% 6.840.729 13,69%

FONTE: Adaptación datos IGE

EMPREGO TOTAL POR RAMAS DE ACTIVIDADE

	1.995		2.000		2.007	
RAMAS DE ACTIVIDADE	Emprego	%s/Total	Emprego	%s/Total	Emprego	%s/Total
Agricultura, gandería e pesca	221.032	22,12%	175.789	16,20%	113.809	8,89%
Industria	129.650	12,97%	155.361	14,32%	174.500	13,63%
Enerxía	11.893	1,19%	12.093	1,11%	10.383	0,81%
Construción	100.927	10,10%	117.027	10,79%	163.351	12,76%
Secundario	242.470	24,27%	284.481	26,22%	348.234	27,20%
Servizos	535.751	53,62%	624.693	57,58%	818.375	63,91%
TOTAL	999.253	100,00%	1.084.963	100,00%	1.280.418	100,00%

Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado

203.216 20,34% 221.844 20,45% 265.672 20,75%

FONTE: Adaptación datos IGE

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

Vexamos como evolucionou o VAB (Valor Engadido Bruto), é dicir, a contribución de cada un dos sectores e subsectores ao PIB de Galicia. Neste caso non temos en conta os impostos netos sobre os produtos.

Preguntas:

- a) Cal foi a evolución de cada un dos sectores/subsectores na súa contribución ao VAB e porqué cres que se produciu así?

- b) Cal foi a evolución de cada un dos sectores/subsectores na súa contribución ao emprego e porqué cres que se produciu así?

- c) No seguinte cadro comparamos a produtividade por traballador en cada un dos sectores/subsectores. Cal foi a evolución da produtividade do factor humano en cada un dos sectores/subsectores? ¿Por que cres que se produciu así?

RAMA DE ACTIVIDADE	1995			2000			2007		
	VEB (miles)	Emprego	VEB/Emp	VEB (miles)	Emprego	VEB/Emp	VEB (miles)	Emprego	VEB/Emp
Agricultura, gandería e pesca	1.618.307	221.032	7.321,60	1.721.683	175.789	9.794	2.168.503	113.809	19.053,88
Industria	3.110.308	129.650	23.990,03	4.909.320	155.361	31.599	7.631.612	174.500	43.734,17
<i>Enerxía</i>	<i>1.307.659</i>	<i>11.893</i>	<i>109.951,99</i>	<i>1.472.398</i>	<i>12.093</i>	<i>121.756</i>	<i>1.837.889</i>	<i>10.383</i>	<i>177.009,44</i>
Construcción	2.328.099	100.927	23.067,16	3.445.480	117.027	29.442	7.464.383	163.351	45.695,36
Total Secundario	6.746.066	242.470	27.822,27	9.827.198	284.481	34.544	16.933.884	348.234	48.627,89
Servizos	13.667.385	535.751	25.510,70	18.885.070	624.693	30.231	30.862.184	818.375	37.711,54
TOTAL	22.031.758	999.253	22.048,23	30.433.951	1.084.963	28.051	49.964.571	1.280.418	39.022,08

Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado

3.509.106 203.216 17.267,85 4.483.432 221.844 20.210 6.840.729 265.672 25.748,78

4 – O SECTOR PRIMARIO

O sector primario, constituído principalmente polas actividades de agricultura, gandería, pesca e silvicultura (madeira), vemos que foi aumentando a súa contribución ao VAB, pero en cifras correntes. Se comprobásemos a súa evolución en cifras constantes, poderíamos dicir que se mantivo estable esta contribución. Como comprobamos no cadro anterior, pasou de 1.618.307 no 1995, a 1.721.683 no 2000 e 2.168.503 no 2007. A súa contribución respecto ao total do VAB foi diminuindo, do 7,35%, ao 5,66% e 4,34% respectivamente.

Respecto á súa contribución á xeración de emprego, vemos que o número de traballadores diminuíu significativamente desde os 221.032 do 1995 aos 113.809 de 2007. Con respecto ao emprego total de Galicia reduciu tamén a súa contribución desde o 22,12% ao 8,89%. Neste caso vemos como unha contribución do VAB do sector primario do 4,34% require o 8,89% da poboación empregada, polo que a produtividade do factor traballo neste sector é reducida (se ben aumentou significativamente nos últimos anos).

Algunhas das características básicas e que, en parte, explican a súa evolución son as seguintes:

- A superficie agraria é relativamente pequena respecto á media española, un tercio en Galicia fronte a dous tercios en España, pero ten unha gran produtividade. Os outros dous tercios de superficie produtiva en Galicia está formado por bosques.
- Redución do número de explotacións, sobre todo das de menor tamaño.
- Minifundismo: nos últimos anos se veu producindo a chamada concentración parcelaria para evitar os posibles problemas que pode causar o minifundismo.
- Alta mecanización: a dotación de maquinaria está por riba da media, o problema é que non se pode rendibilizar o suficiente debido ao reducido tamaño das explotacións.

O COMPLEXO ALIMENTARIO

Chegado a este punto é oportuno facer outra clasificación que relaciona o sector primario co secundario, é o complexo alimentario que como define A. Prada, p. 68, integra as actividades do sector primario (agrarias, gandeiras, silvícolas, pesca, marisqueo, cultivos mariños, etc) e as industrias alimentarias e de materiais derivados (cárnicas, lácteas, derivados da pesca e conservas, alimentación animal, bebidas, pasta e papel, aserraderos, etc.).

Este supón máis do 10% do VAB e a cuarta parte do emprego.

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

Polo tanto podemos definir tres complexos industrial-alimentarios principais:

- Agro-gandería: industrias cárnicas e lácteas.
- Pesca-marisqueo: industrias de alimentos do mar.
- Selvicultura: aserraderos, taboleiros e pasta.

Exemplo: O sector Lácteo

Un dos problemas principais do sector lácteo en Galicia é o das Cotas Lácteas, xa que, sendo un sector básico, tradicional na nosa economía, no momento do reparto da produción láctea na UE, as cotas asignadas para Galicia foron do todo insuficientes. Así se calcula que as cotas lácteas en Galicia supoñen arredor do 75% da produción real, problema que agudízase ao ter cada vez explotacións máis produtivas.

Pregunta:

- a) Se as cotas lácteas supoñen arredor do 75% da produción total láctea, a onde vai o 25% restante?

O 65% do leite producida en Galicia expórtase, polo que esta é unha actividade totalmente orientada ao exterior. Soamente consumidos en Galicia o 35% da produción.

As principais industrias alimentarias que operan en Galicia son: dúas autóctonas (con domicilio en Galicia) Feiraco e Rio-Lence, que supoñen unicamente o 15% do leite producida en Galicia, e outras con domicilio social fóra de Galicia como Puleva, Leite Celta, Pascual, Larsa, Besnier e Nestlé.

Exemplo: A PAC

A Política Agrícola Común da Unión Europea ten como finalidade subvencionar determinadas actividades agrícolas. O problema co que nos atopamos é que, ademais de que España recibe menos que boa parte dos Estados Membros, Galicia dentro de España recibe menos aínda, debido a unha negociación que prexudica enormemente ás explotacións galegas primando outro tipo de cultivos que se dan noutras partes de España. (Ver máis Prada, p.82 e seguintes).

ACTIVIDADE: Busca artigos de actualidade publicados sobre o sector primario en Galicia. Pode ser sobre, agricultura, pesca, gandería, madeira, industrias do complexo alimentario en xeral. Evolución da PAC, cotas lácteas, evolución do prezo dela leite, etc.

5 - O SECTOR SECUNDARIO

O sector secundario, constituído polas actividades de industria, enerxía e construción, vemos que foi aumentando a súa contribución ao VAB. Como comprobamos no cadro anterior, pasou de 6.746.066 no 1995, a 9.827.198 no 2000 e 16.933.884 no 2007. A súa contribución respecto ao total do VAB aumentou en cada un dos períodos analizados, do 30,62%, ao 32,29% e 33,89% respectivamente.

Respecto á súa contribución á xeración de emprego, vemos que o número de traballadores aumentou significativamente desde os 242.470 do 1995 aos 348.238 de 2007. Respecto ao emprego total de Galicia aumentou tamén a súa contribución desde o 24,27% ao 27,20%.

Neste caso vemos como unha contribución ao VAB do sector secundario do 33,89% require o 27,20% da poboación empregada, polo que a produtividade do factor traballo neste sector é elevada e foi aumentando ao longo dos últimos anos. Especial mención require a produtividade do factor traballo no sector enerxético, se ben deberíamos considerar tamén os investimentos necesarios noutro tipo de factores como o factor terra e capital.

5.1 - Sector industrial

Este supón un 15,27% do VAB e un 13,63% do emprego.

Pasemos a analizar máis detalladamente cada un dos subsectores, inicialmente os que se inclúen no **Complexo Alimentario**:

- a) O sector lácteo: xa analizado no punto anterior.
- b) Alimentación animal e industrias cárnicas: ademais doutras empresas de menor tamaño, salientan grandes empresas como Coren-Frigolouro, Feiraco e Conagra-Saprogal. O capital das empresas deste subsector é bastante autóctono, con excepción de Conagra-Saprogal.
- c) Industrias alimentarias de transformados do mar: salientando a gran Pescanova, con participación galega a través de Caixanova e Caixa Galicia, e outras autóctonas como Calvo, Jealsa, Vieirasa, Alfageme, Albo, etc.
- d) Industrias de transformación da madeira, salientando Ence e Finsa.

No sector secundario debemos considerar tamén as industrias **manufactureiras**. Salientan dous xigantes como Citroën e Inditex. Respecto a Citroën, debemos considerar a capacidade de arrastre que tivo para o establecemento de moitas outras empresas que traballan para ela. O crecemento de Inditex foi enorme e estudado en boa parte das escolas de negocio do mundo, tamén cunha capacidade de arrastre dun sector como o téxtil que cada vez ten maior importancia na economía galega. Outro subsector importante é o naval, desde Navantia en Ferrol (cos problemas que xurdiron nos últimos anos) ata moitos estaleiros de reparación de buques relacionados coa pesca, pasando por empresas como Rodman (Vigo) dedicada á construción de embarcacións de recreo.

ACTIVIDADE: Busca artigos que traten a actualidade do sector manufactureiro galego. Sobre Citroën ou outras auxiliares, Inditex, etc.

5.2 - O sector enerxético

Supón un 3,68% do VAB e un 0,81% do emprego, cunha altísima produtividade do factor traballo.

O último sector industrial importante en Galicia, ademais do alimentario e de material de transporte é o **enerxético**. As principais empresas son Endesa, co 48% da produción eléctrica galega (fundamentalmente da central térmica de As Pontes), Fenosa e Iberdrola. Destacar tamén as tres centrais térmicas (As Pontes, Meirama e Sabón). Menor peso ten a enerxía hidráulica e eólica (esta en forte expansión nos últimos anos).

Facer especial mención ao destino da enerxía galega, un tercio da mesma expórtase e practicamente outro tercio consúmea a factoría de aluminio de Alcoa na Mariña Lucense (con tarifas especiais para grandes consumidores a un tercio de custo da tarifa xeral), ademais da industria do cemento e cerámica, tamén grandes consumidoras de enerxía.

ACTIVIDADE: Busca artigos de prensa que traten a actualidade do sector enerxético galego.

5.3 - A construción

Nos últimos anos, co auxe da construción, este supón un 14,94% do VAB e un 12,76% do emprego.

A importancia deste sector cobra importancia nos últimos anos debido ao chamado “bóom inmobiliario”, cunha maior importancia na súa contribución ao VAB e seu consecuente repercusión actual no PIB da crise inmobiliaria.

Debemos ter en conta que este sector vai condicionar o desenvolvemento doutras actividades manufactureiras e de servizos como son: cementos, produtos metálicos, carpintería, promotores, instalacións eléctricas, fontanería, calefacción, etc.

A estrutura empresarial neste caso componse por multitude de pequenas empresas, salientando grandes empresas como San José ou Fadesa e outras de ámbito español como Dragados ou Huarte.

Tamén relacionados co material de construción, destacar a importancia da louza (Valdeorras) e do granito (Porriño) cunha marcada orientación exportadora.

ACTIVIDADE: Busca artigos de prensa que traten a construción en Galicia e comparación con España.

6 - OS SERVIZOS

Os diferentes servizos supoñen unha contribución dun 61,77% do VAB e un 63,91% do emprego.

Se examinamos os subsectores que o compoñen:

A) **Comercio en xeral**: supón aproximadamente un 12% do VAB e un 15% do emprego.

Este subsector está composto por numerosas empresas de tamaño reducido, salientando as grandes empresas de distribución galegas como Gadisa e Froiz, e outras grandes superficies como Alcampo, Carrefour ou El Corte Inglés.

B) **Hostalería**: con perto dun 6% do VAB e un 5% do emprego.

Dispón dunha infraestrutura importante, aínda que en menor medida que no caso español, o turismo é maioritariamente de orixe español, coa súa entrada preferentemente por estrada (de aí a importancia das comunicacións), cunha estancia media de pernoitas reducida.

Pregunta: en Galicia cobra especial importancia a oferta non regrada, como son as segundas vivendas ou aluguer de apartamentos, e a maior parte delas orientadas ao turismo de Sol e Praia. Cres que é a mellor orientación turística para Galicia? ¿Cales poderían ser outras orientacións?. Pon exemplos de posibles actividades que poidan desestacionalizar o turismo en Galicia.

C) **Transporte, almacenamento e comunicacións**: con ao redor dun 6% do VAB e máis dun 4% do emprego.

Dentro do sector do transporte, a maior importancia en transporte de viaxeiros é por estrada, derivado da demora nas comunicacións por ferrocarril e a escasa oferta do aéreo (en parte aumentada nos últimos anos ao operar en Galicia as compañías de baixo custo). No transporte de mercancías salienta o tráfico marítimo,

D) **Intermediación financeira**: con perto dun 4% do VAB e un 2% de emprego.

Salientan as caixas galegas (Caixa Galicia e Caixanova), e os Bancos inicialmente galegos como o Banco Pastor, Banco Galego e Banco de Galicia.

Son moitas outras as entidades financeiras que operan en Galicia, salientamos pola súa importancia o BSCH, BBVA, La Caixa e Caja Madrid, que son as máis importantes tamén a nivel español.

E) **Actividades inmobiliarias, de aluguer e servizos a empresas:** cun VAB do 14% e un emprego do 5,84%.

A importancia destas actividades está moi relacionada co “bóom inmobiliario” e a crecente tendencia das empresas a exteriorizar servizos.

F) **Outros Servizos:** respecto ao resto de servizos prestados en Galicia, unha boa parte deles son ofrecidos pola administración pública. Son servizos como os da administración Pública, defensa e Seguridade Social obrigatoria, Educación e Actividades sanitarias, servizos sociais, etc.

- Administración Pública, defensa e Seguridade Social obrigatoria: cun 6% do VAB e un 7% do emprego.
- Educación: cun 6% do VAB e un 5% do emprego.
- Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais: cun 5% do VAB e algo máis dun 4% de emprego.

Estas anteriores actividades son ofrecidas maioritariamente polo Estado, constituíndo unha importante achega ao PIB. Nos informes realizados polos institutos estatísticos normalmente destácase esta información na epígrafe “Servizos de non mercado”, supoñendo para o 2007 en Galicia un 12,25% do VAB e un 20,75% do emprego.

G) **Actividades dos fogares** como empregadores de persoal doméstico: destacar finalmente a importancia, especialmente en termos de emprego que supón este subsector, xa que supón ao redor dun 6% do emprego, aínda que soamente algo máis que un 1% do VAB.

ACTIVIDADE: Busca artigos de prensa que poñan de manifesto a actualidade dos diferentes servizos ofrecidos en Galicia.

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

CADRO MACROECONÓMICO – Prezos correntes

Demanda	1.995		2.000		2.007	
	miles €	%s/Total	miles €	%s/Total	miles €	%s/Total
Gasto en consumo final	20.682.055	85,32%	27.615.128	81,49%	43.397.503	77,70%
- Gasto en consumo final dos fogares	16.107.727	66,45%	21.612.378	63,78%	33.854.761	60,62%
- Gasto en consumo final das AAPP e ISFLSF	4.574.328	18,87%	6.002.750	17,71%	9.542.742	17,09%
Formación bruta de capital	6.523.649	26,91%	10.316.118	30,44%	21.195.151	37,95%
Exportacións de bens e servizos	10.841.427	44,73%	20.027.276	59,10%	35.723.317	63,96%
Importacións de bens e servizos	13.807.054	56,96%	24.071.955	71,04%	44.465.646	79,62%
PRODUTO INTERIOR BRUTO A PREZOS DE MERCADO	24.240.077	100,00%	33.886.567	100,00%	55.850.325	100,00%

Oferta	miles €	%s/Total	miles €	%s/Total	miles €	%s/Total
Agricultura, gandería e pesca	1.618.307	6,68%	1.721.683	5,08%	2.168.503	3,88%
Industria e enerxía	4.417.967	18,23%	6.381.718	18,83%	9.469.502	16,96%
<i>Enerxía</i>	<i>1.307.659</i>	<i>5,39%</i>	<i>1.472.398</i>	<i>4,35%</i>	<i>1.837.889</i>	<i>3,29%</i>
<i>Industria</i>	<i>3.110.308</i>	<i>12,83%</i>	<i>4.909.320</i>	<i>14,49%</i>	<i>7.631.612</i>	<i>13,66%</i>
Construcción	2.328.099	9,60%	3.445.480	10,17%	7.464.383	13,36%
Servizos	13.667.385	56,38%	18.885.070	55,73%	30.862.184	55,26%
Impostos netos sobre os produtos	2.208.319	9,11%	3.452.616	10,19%	5.885.753	10,54%
PRODUTO INTERIOR BRUTO A PREZOS DE MERCADO	24.240.077	100,00%	33.886.567	100,00%	55.850.325	100,00%
<i>Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado</i>	<i>3.509.106</i>	<i>14,48%</i>	<i>4.483.432</i>	<i>13,23%</i>	<i>6.840.729</i>	<i>12,25%</i>

FONTE: Adaptación IGE

PREGUNTAS:

- Actualiza os datos para o último ano e compáraos co 2007 segundo as táboas anteriores (IGE).
- Analiza a evolución do consumo, investimento, gasto público e exportacións netas.
- Como evolucionou o sector primario?
- Como evolucionou o sector enerxético?
- Como evolucionou o sector industrial?
- Como evolucionou o sector da construción? ¿Que efectos puido ter sobre o resto da economía galega?
- Como evolucionou o sector servizos? ¿Produciuse un aumento da terciarización ou un retroceso? ¿Por que?

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

VALOR ENGADIDO BRUTO POR RAMAS DE ACTIVIDADE

Miles de euros	1.995		2.000		2.007	
RAMAS DE ACTIVIDADE	VEB	%s/Total	VEB	%s/Total	VEB	%s/Total
Agricultura, gandería e pesca	1.618.307	7,35%	1.721.683	5,66%	2.168.503	3,88%
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	1.054.807	4,79%	1.088.260	3,58%		
Pesca	563.500	2,56%	633.423	2,08%		
Industria e enerxía	4.417.967	20,05%	6.381.718	20,97%	9.469.502	16,96%
Enerxía	1.307.659	5,94%	1.472.398	4,84%	1.837.889	3,29%
Extracción de produtos enerxéticos	131.422	0,60%	112.247	0,37%		
Extracción doutros minerais agás produtos enerxéticos	163.949	0,74%	196.507	0,65%		
Refinado de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	180.550	0,82%	321.181	1,06%		
Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	831.738	3,78%	842.463	2,77%		
Industria	3.110.308	14,12%	4.909.320	16,13%	7.631.612	13,66%
Industria da alimentación, bebidas e tabaco	622.989	2,83%	755.752	2,48%		
Industria téxtil e da confección	214.986	0,98%	479.462	1,58%		
Industria do coiro e do calzado	3.531	0,02%	6.610	0,02%		
Industria da madeira e da cortiza	270.165	1,23%	337.053	1,11%		
Industria do papel; edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	226.059	1,03%	308.676	1,01%		
Industria química	139.906	0,64%	223.666	0,73%		
Industria da transformación do caucho e materias plásticas	100.665	0,46%	160.769	0,53%		
Industrias doutros produtos minerais non metálicos	265.880	1,21%	341.327	1,12%		
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	443.162	2,01%	719.667	2,36%		
Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	96.888	0,44%	157.357	0,52%		
Industria de material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	111.154	0,50%	208.145	0,68%		
Fabricación de material de transporte	551.486	2,50%	1.087.049	3,57%		
Industrias manufactureiras diversas	63.437	0,29%	123.787	0,41%		
Construcción	2.328.099	10,57%	3.445.480	11,32%	7.464.383	13,36%
Construcción	2.328.099	10,57%	3.445.480	11,32%		
Servizos	13.667.385	62,03%	18.885.070	62,05%	30.862.184	55,26%
Comercio, reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores e artigos persoais de uso doméstico	2.624.992	11,91%	3.577.686	11,76%		
Hostalería	1.311.249	5,95%	1.780.311	5,85%		
Transporte, almacenamento e comunicacións	1.337.579	6,07%	1.912.571	6,28%		
Intermediación financeira	927.640	4,21%	1.157.884	3,80%		
Actividades inmobiliarias e de alugueiro; servizos empresariais	2.753.727	12,50%	4.270.423	14,03%		
Administración pública, defensa e seguridade social obligatoria	1.310.733	5,95%	1.608.439	5,29%		
Educación	1.425.047	6,47%	1.829.584	6,01%		
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	1.165.600	5,29%	1.530.231	5,03%		
Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade; servizos persoais	547.685	2,49%	873.084	2,87%		
Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	263.133	1,19%	344.857	1,13%	5.885.753	10,54%
TOTAL	22.031.758	100,00%	30.433.951	100,00%	55.850.325	100,00%

Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado

3.509.106 15,93% 4.483.432 14,73% 6.840.729 12,25%

FONTE: Adaptación IGE

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

EMPREGO TOTAL POR RAMAS DE ACTIVIDADE

RAMAS DE ACTIVIDADE	1.995		2.000		2.007	
	Emprego	%s/Total	Emprego	%s/Total	Emprego	%s/Total
Agricultura, gandería e pesca	221.032	22,12%	175.789	16,20%	113.809	8,89%
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	186.200	18,63%	140.012	12,90%		
Pesca	34.832	3,49%	35.777	3,30%		
Industria e enerxía	141.543	14,16%	167.454	15,43%	184.883	14,44%
Enerxía	11.893	1,19%	12.093	1,11%	10.383	0,81%
Extracción de produtos enerxéticos	1.716	0,17%	956	0,09%		
Extracción doutros minerais agás produtos enerxéticos	5.735	0,57%	6.459	0,60%		
Refinado de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	556	0,06%	556	0,05%		
Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	3.886	0,39%	4.122	0,38%		
Industria	129.650	12,97%	155.361	14,32%	174.500	13,63%
Industria da alimentación, bebidas e tabaco	24.818	2,48%	27.571	2,54%		
Industria téxtil e da confección	19.441	1,95%	23.315	2,15%		
Industria do coiro e do calzado	358	0,04%	448	0,04%		
Industria da madeira e da cortiza	11.255	1,13%	14.128	1,30%		
Industria do papel; edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	4.949	0,50%	5.777	0,53%		
Industria química	2.797	0,28%	3.562	0,33%		
Industria da transformación do caucho e materias plásticas	2.943	0,29%	4.378	0,40%		
Industrias doutros produtos minerais non metálicos	11.619	1,16%	13.456	1,24%		
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	16.632	1,66%	18.708	1,72%		
Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	4.495	0,45%	6.127	0,56%		
Industria de material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	3.727	0,37%	5.239	0,48%		
Fabricación de material de transporte	21.291	2,13%	26.002	2,40%		
Industrias manufactureiras diversas	5.325	0,53%	6.650	0,61%		
Construción	100.927	10,10%	117.027	10,79%	163.351	12,76%
Construción	100.927	10,10%	117.027	10,79%		
Servizos	535.751	53,62%	624.693	57,58%	818.375	63,91%
Comercio, reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores e artigos persoais de uso doméstico	138.591	13,87%	165.706	15,27%		
Hostalería	39.664	3,97%	51.062	4,71%		
Transporte, almacenamento e comunicacións	43.801	4,38%	48.387	4,46%		
Intermediación financeira	17.616	1,76%	18.825	1,74%		
Actividades inmobiliarias e de alugueiro; servizos empresariais	44.246	4,43%	63.412	5,84%		
Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria	71.743	7,18%	77.076	7,10%		
Educación	50.916	5,10%	53.207	4,90%		
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	42.083	4,21%	48.314	4,45%		
Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade; servizos persoais	25.314	2,53%	33.181	3,06%		
Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	61.777	6,18%	65.523	6,04%		
TOTAL	999.253	100,00%	1.084.963	100,00%	1.280.419	100,00%

Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado

203.216 20,34% 221.844 20,45% 265.672 20,75%

FONTE: IGE

TEMA 11 – ECONOMÍA DE GALICIA

PRODUCTIVIDADE FACTOR TRABALLO EN RELACIÓN AO VEB

RAMA DE ACTIVIDADE	1995			2000			2007		
	VEB (miles)	Emprego	VEB/Emp	VEB (miles)	Emprego	VEB/Emp	VEB (miles)	Emprego	VEB/Emp
Agricultura, gandería e pesca	1.618.307	221.032	7.321,60	1.721.683	175.789	9.794	2.168.503	113.809	19.053,88
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	1.054.807	186.200	5.664,91	1.088.260	140.012	7.773			
Pesca	563.500	34.832	16.177,65	633.423	35.777	17.705			
Industria e enerxía	4.417.967	141.543	31.212,90	6.381.718	167.454	38.110	9.469.502	184.883	51.218,89
Enerxía	1.307.659	11.893	109.951,99	1.472.398	12.093	121.756	1.837.889	10.383	177.009,44
Extracción de produtos enerxéticos	131.422	1.716	76.586,25	112.247	956	117,413			
Extracción doutros minerais agás produtos enerxéticos	163.949	5.735	28.587,45	196.507	6.459	30,424			
Refinado de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	180.550	556	324.730,22	321.181	556	577,664			
Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	831.738	3.886	214.034,48	842.463	4.122	204,382			
Industria	3.110.308	129.650	23.990,03	4.909.320	155.361	31.599	7.631.612	174.500	43.734,17
Industria da alimentación, bebidas e tabaco	622.989	24.818	25.102,30	755.752	27.571	27,411			
Industria téxtil e da confección	214.986	19.441	11.058,38	479.462	23.315	20,565			
Industria do coiro e do calzado	3.531	358	9.863,13	6.610	448	14,754			
Industria da madeira e da cortiza	270.165	11.255	24.004,00	337.053	14.128	23,857			
Industria do papel; edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	226.059	4.949	45.677,71	308.676	5.777	53,432			
Industria química	139.906	2.797	50.020,02	223.666	3.562	62,792			
Industria da transformación do caucho e materias plásticas	100.665	2.943	34.204,89	160.769	4.378	36,722			
Industrias doutros produtos minerais non metálicos	265.880	11.619	22.883,21	341.327	13.456	25,366			
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	443.162	16.632	26.645,14	719.667	18.708	38,468			
Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	96.888	4.495	21.554,62	157.357	6.127	25,683			
Industria de material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	111.154	3.727	29.823,99	208.145	5.239	39,730			
Fabricación de material de transporte	551.486	21.291	25.902,31	1.087.049	26.002	41,806			
Industrias manufactureiras diversas	63.437	5.325	11.913,05	123.787	6.650	18,615			
Construción	2.328.099	100.927	23.067,16	3.445.480	117.027	29.442	7.464.383	163.351	45.695,36
Construción	2.328.099	100.927	23.067,16	3.445.480	117.027	29,442			
Servizos	13.667.385	535.751	25.510,70	18.885.070	624.693	30.231	30.862.184	818.375	37.711,54
Comercio, reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclo motores e artigos persoais de uso doméstico	2.624.992	138.591	18.940,57	3.577.686	165.706	21,591			
Hostalería	1.311.249	39.664	33.058,92	1.780.311	51.062	34,866			
Transporte, almacenamento e comunicacións	1.337.579	43.801	30.537,64	1.912.571	48.387	39,527			
Intermediación financeira	927.640	17.616	52.658,95	1.157.884	18.825	61,508			
Actividades inmobiliarias e de alugueiro; servizos empresariais	2.753.727	44.246	62.236,74	4.270.423	63.412	67,344			
Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1.310.733	71.743	18.269,84	1.608.439	77.076	20,868			
Educación	1.425.047	50.916	27.988,20	1.829.584	53.207	34,386			
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	1.165.600	42.083	27.697,65	1.530.231	48.314	31,673			
Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade ; servizos persoais	547.685	25.314	21.635,66	873.084	33.181	26,313			
Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	263.133	61.777	4.259,40	344.857	65.523	5,263			
TOTAL	22.031.758	999.253	22.048,23	30.433.951	1.084.963	28.051	49.964.572	1.280.419	39.022,05

Pro-Memoria: Servizos de Non Mercado

3.509.106 203.216 17.267,85 4.483.432 221.844 20.210 6.840.729 265.672 25.748,78

FONTE: Adaptación IGE

7 - FONTES DE INFORMACIÓN

Algunhas fontes de información para actualizar datos son as seguintes (basicamente é unha ampliación da. Prada, p 19)

BIBLIOGRAFÍA:

FONTES PÚBLICAS

INE	EUROSTAT	MAP
IGE	CES Galicia	OEPM

FONTES PRIVADAS

Servizo de estudos BBVA	Informe Anual Caixa Galicia
Servizo de estudos FUNCAS	IEE Barrié – B. Pastor
Anuarios de La Caixa	CEPREDE:

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (INE):

Multiple información estatística, dentro da cal é interesante para Galicia:

- Base de datos Tempus, España en cifras, Anuarios de estatística de España, Contabilidade Rexional de España, EPA, EPF, IPC, Censos e padróns de poboación, Censos agrarios, Enquisas de Salarios, Enquisas de Movements Hoteleiros, Índice de Producción Industrial, etc.

INSTITUTO GALEGO DE ESTADÍSTICA (IGE):

Múltiple información estatística, ademais dun portal educativo orientado especificamente á materia de economía. Entre outras dispoñemos da seguinte información:

- Galicia en Cifras, Contabilidade Rexional de Galicia, Táboas Input-output, Anuarios de Estatística Agraria, Estatística Anual de Comercio Exterior, Boletín Trimestral de Indicadores de Conxuntura, Índices de Producción Industrial de Galicia.

OFICINA EUROPEA DE ESTADÍSTICAS (EUROSTAT):

Con Informes Periódicos sobre a situación e evolución socioeconómica.

CONSELLO ECONÓMICO E SOCIAL DE GALICIA

- Memoria anual sobre a situación económica e social

MINISTERIO DE ADMINISTRACIONES PÚBLICAS (Administracións territoriais):

- Información territorial para Galicia.

BANCO BILBAO VIZCAYA ARGENTARIA (BBVA):

- Renda Nacional de España e a súa distribución provincial
- Sophinet: stock de capital por CCAA.

FUNDACIÓN DAS CAIXAS DE AFORRO (FUNCAS):

- Avances sobre o comportamento económico anual das CCAA

LA CAIXA:

- Indicadores económicos e sociais

CAIXA GALICIA:

- Informe da economía galega

BANCO PASTOR:

- Análise do comercio exterior galego

RECURSOS NATURAIS GALICIA:

- Balance Enerxético de Galicia
- O Sector Enerxético en Galicia
- Organismo Autónomo Augas de Galicia
- Consellería de Medio Ambiente y Desenvolvemento Sostible
- Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos
- Consellería do Medio Rural
- Consellería de Política Territorial, Obras Públicas e Transportes
- Consellería de Vivenda e Solo
- Sociedade Galega de Medio Ambiente